

## **ПЛАН-КОНСПЕКТ (КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЇ)**

**для проведення заняття із тактичної підготовки з особовим складом 9-ї навчальної групи навчальної пожежно-рятувальної частини**

Тема: «Гасіння пожеж занизької температури повітря. Гасіння пожежі в умовах сильного вітру. Гасіння пожеж за недостатнього водопостачання»

Навчальна мета: навчання і виховання особового складу, який безпосередньо залучається до ліквідації НС, спрямована на підвищення його професійних знань, формування вмій і навичок керування силами і засобами при ліквідації НС.

Час проведення: 1 год.

Місце проведення: навчальний клас.

Навчально-матеріальне забезпечення: план-конспект (конспект-лекції).

Нормативно-правові акти і література:

1. Кодекс цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 року №5403-VI;
2. Наказ МВС України від 26.04.2018 № 340 «Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж».
3. Наказ МВС від 15.06.2017 № 511 «Порядок організації службової підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту» зі змінами відповідно до наказу МВС України від 12.06.2023 №480 «Зміни до Порядку організації службової підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту»;

### **Порядок проведення заняття:**

1. Організаційні заходи - 2 хв.:
  - перевірка присутніх;
  - оголошення теми і мети заняття.
2. Контроль знань - 3 хв.:
  - перевірка засвоєння раніше пройденого матеріалу.
3. Викладення матеріалу теми - 35 хв.
  - Питання, які вивчатимуться:
    - 1) Гасіння пожеж занизької температури повітря;
    - 2) Гасіння пожежі в умовах сильного вітру;
    - 3) Гасіння пожеж за недостатнього водопостачання.

Питання та їх стислий зміст	Методичні вказівки
<p><b>1) Гасіння пожеж за низької температури повітря</b></p> <p>1. Під час організації гасіння пожеж за низької температури повітря КГП зобов'язаний:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- не використовувати стволи-розпилувачі для гасіння відкритих пожеж;</li> <li>- уникати перекриття пожежних стволів та рукавних розгалужень, не допускати вимкнення насосів;</li> <li>- прокладати рукавні лінії великого діаметра, рукавні розгалуження за можливості встановлювати всередині будівлі, у разі розміщення ззовні - уживати заходів щодо їх утеплення;</li> <li>- захищати підручними матеріалами та снігом з'єднувальні головки рукавних ліній від замерзання;</li> <li>- уникати прокладання рукавних ліній на пожежних драбинах та поблизу них, не допускати обливання драбин водою;</li> <li>- прокладати резервні рукавні лінії на випадок замерзання води в задіяних рукавних лініях;</li> <li>- уживати заходів щодо попередження утворення льоду на шляхах евакуації людей і руху особового складу, не допускати надмірного проливання води сходовими клітками;</li> <li>- організувати позмінну роботу особового складу, його відпочинок у теплих приміщеннях та заміну мокрого спеціального одягу;</li> <li>- підготувати місця для обігріву учасників гасіння та постраждалих, зосередити в цих місцях резерв спеціального одягу для особового складу.</li> </ul> <p>2. Заміна пошкоджених рукавів, нарощування та прибирання рукавних ліній за низької температури повітря здійснюється без припинення подачі води, лише зменшується напір у рукавних лініях. Зазначені роботи проводяться із залученням достатньої кількості особового складу і розпочинаються з боку ствола.</p> <p>Замерзлі рукави в місцях перегинання і з'єднань необхідно відігрівати гарячою водою, паром чи нагрітими газами. Замерзлі з'єднувальні головки, розгалуження та стволи в окремих випадках допускається відігрівати паяльними лампами та факелами.</p> <p>Під час забирання пожежно-рятувальними автомобілями води з водоймищ і пожежних гідрантів за низької температури повітря спочатку необхідно подати воду з насоса у вільний патрубок і тільки за умови стійкої роботи насоса вода може подаватися до рукавної лінії.</p> <p>У разі зменшення витрат води на гасіння пожежі за низької температури повітря необхідно збільшити оберти двигуна для попередження замерзання води в насосі.</p> <p><b>2) Гасіння пожежі в умовах сильного вітру</b></p> <p>1. Під час гасіння пожежі в умовах сильного вітру КГП зобов'язаний:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- застосовувати для гасіння пожежі стволи великої</li> </ul>	<p>Дати під запис.</p>

продуктивності;

-вводити стволи з флангів пожежі та забезпечити в найкоротший строк гасіння всього периметру пожежі;

-створити мобільні групи на автоцистернах для гасіння осередків пожежі, що виникають у нових місцях;

-організувати спостереження за станом об'єктів, що знаходяться з підвітряного боку, та їх захист шляхом виставлення постів і дозорів із засобами пожежогасіння.

2. КГП в особливо загрозливих випадках повинен створювати на основних шляхах поширення вогню протипожежні розриви аж до розбирання окремих будівель і споруд та передбачити можливість активного маневру силами та засобами (передислокації, відступу тощо) на випадок раптової зміни обстановки, у тому числі напрямку вітру.

### **3) Гасіння пожеж за недостатнього водопостачання**

Під час гасіння пожеж за недостатнього водопостачання КГП зобов'язаний:

-подавати стволи на вирішальному напрямку для локалізації пожежі, в інших місцях здійснювати зупинення вогню шляхом розбирання конструкцій та створення протипожежних розривів;

-застосовувати пожежні стволи з насадками малого діаметра, перекирвні стволи та стволи-розпилювачі;

-подавати таку кількість пожежних стволів, для безперервної роботи яких вистачає запасу води з урахуванням її підвезення чи перекачування;

-витрачати воду економно, використовувати воду зі змотувачем та інші вогнегасні речовини;

-проводити розвідку додаткових джерел водопостачання для гасіння пожежі (артезіанські свердловини, чани, градирні, колодязі, водонапірні вежі, водостоки, фонтани тощо);

-організувати для гасіння розвинутих пожеж перекачування води насосними станціями, насосами пожежно-рятувальних автомобілів, за можливості для подачі води задіяти пожежні поїзди та насосні установки річкових і морських суден;

-організувати підвезення води автоцистернами, поливальною та іншою пристосованою технікою у разі віддалення джерела водопостачання на відстань, недоцільну для перекачування води, або за відсутності технічних можливостей для її перекачування (відсутність пожежних рукавів чи насосного обладнання);

-організувати пункт заправки техніки водою, визначити відповідального за його безперервну та безперебійну роботу;

-організувати забір води за допомогою гідроелеваторів, мотопомп чи інших засобів, якщо перепад висот між пожежно-рятувальним автомобілем та рівнем води у водоймищі перевищує максимальну висоту всмоктування насоса чи відсутній під'їзд до водоймищ;

-здійснювати поповнення джерел водопостачання (штучних та природних водойм) малої ємності;

-організувати облаштування тимчасових водоймищ та пірсів

Дати під запис.

<p>під час гасіння великих, складних і тривалих пожеж;  -вжити заходів щодо підвищення низького тиску у водопровідній мережі (за потреби). Забір води здійснювати з пожежних гідрантів через напірно-всмоктувальні рукави чи з колодязів гідрантів, попередньо заповнивши їх водою.  Якщо на місці пожежі відсутні джерела водопостачання і неможливо організувати доставку води, для запобігання поширення вогню необхідно організувати видалення горючих матеріалів, розбирання окремих конструкцій будівель, знесення будівель і споруд, для гасіння використовувати підручні засоби та матеріали.</p>	Дати під запис.
---	-----------------

4. Закріплення вивченого матеріалу

– 2 хв.:

Питання для закріплення:

- 1) Гасіння пожеж занизької температури повітря;
- 2) Гасіння пожежі в умовах сильного вітру;
- 3) Гасіння пожеж за недостатнього водопостачання.

5. Підведення підсумків

– 3 хв.:

- вказати на питання, які вимагають підвищеної уваги;
- оголосити оцінки;
- відповісти на запитання.